

Diagnoza skali zjawiska przemocy w rodzinie w województwie podlaskim w latach 2012-2014

Na terenie województwa podlaskiego zostało utworzonych i funkcjonuje 118 Gminnych Zespołów ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) w każdej gminie województwa powołany został interdyscyplinarny zespół, który w indywidualnych przypadkach rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie powołuje grupy robocze.

Gminy i powiaty naszego województwa realizują zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w oparciu o 118 gminnych i 17 powiatowych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Samorząd Województwa Podlaskiego realizuje zadania w oparciu o Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim.

Diagnozę skali zjawiska przemocy w rodzinie w województwie podlaskim w latach 2012-2014 oparto na:

- danych i informacjach opracowanych i powszechnie udostępnionych przez Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku Wydział Polityki Społecznej, zawartych w:
  1. „Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim w 2012 r.”,
  2. „Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim w okresie 01 stycznia do 31 grudnia 2012”,
  3. „Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2014 woj. podlaskie”,
  4. [„Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w okresie I–XII 2013”](#),
  5. „Liczba sporządzonych formularzy "Niebieska Karta - A" przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów w okresie I-XII 2014 r. - woj. podlaskie”,
  6. „Liczba sprawców przemocy w rodzinie uczestniczących w programach korekcyjno – edukacyjnych w latach 2006 – 2014”.
- danych udostępnionych przez Policję w oparciu o:
  1. „Sprawozdanie z realizacji procedury „Niebieskie Karty” przez jednostki organizacyjne Policji w 2012”.
  2. „Informację dotyczącą realizacji przez jednostki organizacyjne Policji w 2013 roku procedury „Niebieskie Karty” oraz inicjatyw podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.”
  3. „Informację dotyczącą realizacji przez jednostki organizacyjne Policji w 2014 roku procedury „Niebieskie Karty” oraz inicjatyw podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.”

Z uwagi na zmiany w systemie sprawozdawczości w latach 2012-2014 opracowywane i udostępniane dane mają różny zakres. Sprawozdanie i informacje z realizacji procedury „Niebieskie Karty” przez jednostki organizacyjne Policji w latach 2012-2014 zawierają wyłącznie dane z działań Policji, jednakże mając na uwadze, iż jest to główny podmiot wszczynający procedurę NK udostępnione opracowanie ma istotne znaczenie dla zobrazowania zjawiska przemocy w rodzinie.

Celem zdiagnozowania skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie województwa podlaskiego wykorzystano następujące dane liczbowe:

1. Liczbę przypadków poszczególnych rodzajów przemocy.
2. Liczbę osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie.
3. Liczbę i rodzaj instytucji pomagających osobom doznającym przemocy w rodzinie funkcjonujących w woj. podlaskim.
4. Liczbę osób korzystających ze wsparcia instytucji pomagających osobom doznającym przemocy w rodzinie.
5. Liczbę osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie.
6. Liczba sprawców przemocy w rodzinie uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych.
7. Liczbę prowadzonych procedur "Niebieskie Karty".

Tabela Nr 1: Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy (dane dotyczące działań podjętych w procedurze NK wyłącznie przez Policję – dane dot. KWP w Białymstoku)

Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy			
Wyszczególnienie/rok	2012	2013	2014
Fizycznej	1874	2059	3337 wzrost o 78%
Psychicznej	2264	2482	4157 wzrost o 83%
Seksualnej	39	59	100 wzrost o 156%
innego rodzaju zachowania	803	1162	1950 wzrost o 142%

Źródło: Informacja dotycząca realizacji przez jednostki organizacyjne Policji w 2012, 2013 i 2014 roku procedury „Niebieskie Karty” oraz inicjatyw podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie¹

Przedstawiona liczba poszczególnych rodzajów przemocy wskazuje na wzrost ujawnionych przypadków przemocy, w każdym jej rodzaju. Podczas interwencji w związku z przemocą w rodzinie policjanci najczęściej spotykali się z przemocą psychiczną, następnie przemocą fizyczną, innymi rodzajami zachowań np. przemocą ekonomiczną oraz najrzadziej z przemocą seksualną. Wskazać jednak należy na największy wzrost ujawnionych przypadków tego rodzaju przemocy – na przestrzeni 3 lat wzrost o ponad 150%. Przemoc w rodzinie bardzo rzadko występuje tylko jako jeden rodzaj. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku jej form jednocześnie. Formy przemocy występują łącznie, objawiając się w różnych postaciach i konfiguracjach. Przemoc psychiczna może występować zarówno sama jak i łącznie z przemocą fizyczną, seksualną i innymi zachowaniami. Dlatego też odnotowuje się najwięcej jej przypadków. Należy podkreślić, że

¹<http://www.policja.pl/pol/kgp/biuro-prewencji-i-ruch/wydzial-prewencji/przeciwdzialanie-przemo/102437,Sprawozdania-z-realizacji-procedury-quotNiebieskie-Kartyquot.html>, [dostęp: 01.09.2015r.]

jest to duża zmiana w postrzeganiu przemocy przez społeczeństwo, gdyż wg badań przeprowadzonych przez Obserwatorium Integracji Społecznej ROPS w Białymstoku z 2012 r. pn. „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie. Przemoc jako przyczyna dysfunkcji rodzin w województwie podlaskim”, najczęściej badanych – 94%, uważało, iż przemoc to działanie z użyciem siły. Wynik ten uznano za świadczący o wysokim stopniu nieświadomości społecznej odnośnie zachowań przemocowych.²

Powyższe dane, wskazujące na wzrost przypadków przemocy nie mogą być automatycznie utożsamiane ze wzrostem występowania przemocy w naszym województwie. Należy podkreślić zarówno wzrost świadomości i wrażliwości społeczeństwa na stosowanie przemocy jak również wzrost skuteczności interwencji służb i podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wpływa to na wzrost ujawniania przypadków stosowania przemocy w rodzinie jak i na wzrost zaufania osób doznających przemocy do instytucji wspierających. Okres realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim w latach 2012-2014 charakteryzował się szczególnym nasileniem w obszarze podnoszenia kwalifikacji wszystkich grup zawodowych realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez organizację konferencji, seminariów i różnego rodzaju form szkoleniowych (kursy specjalistyczne, szkolenia 1,2 - dniowe, warsztaty, wizyty studyjne). Szkoleniami zostali objęci przedstawiciele wszystkich podmiotów wchodzących w skład zespołów interdyscyplinarnych naszego województwa.

Tabela Nr 2: Liczba i rodzaj szkoleń oraz liczba przeszkolonych osób

Liczba i rodzaj szkoleń oraz liczba przeszkolonych osób						
Wyszczególnienie	Liczba szkoleń			Liczba osób		
Rok	2012	2013	2014	2012	2013	2014
- kursy specjalistyczne	2	5	3	34	125	60
- szkolenia 1-dniowe	3	5	6	50	114	108
- szkolenia 2-dniowe	2	5	2	41	98	40
- warsztaty	16	14	-	310	258	-
- konferencje, seminaria	3	2	2	200	164	250

Źródło: Opracowanie własne ROPS w Białymstoku*

* ujęto formy szkoleniowe obejmujące członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych

Łącznie w latach 2012-2014 zorganizowano 70 różnych form szkoleniowych, w których udział wzięło 1 852 przedstawiciele podmiotów wchodzących w skład zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych. Kompetencje kadr bezpośrednio przedkładają się na skuteczność podejmowanych interwencji, ochronę osób doznających przemocy w rodzinie oraz oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie. Obrazują to kolejne wskaźniki liczbowe poddane analizie w ramach niniejszej diagnozy dotyczące osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie oraz osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

Tabela Nr 3: Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie (dane dotyczące działań podjętych w procedurze NK wyłącznie przez Policję – dane dot. KWP w Białymstoku)

Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie			
Wyszczególnienie/rok	2012	2013	2014
Ogółem, w tym:	3 935	3 775	5 296
- kobiety	2 304	2 416	3 815

²„Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie. Przemoc jako przyczyna dysfunkcji rodzin w województwie podlaskim” ROPS Białystok Obserwatorium Integracji Społecznej, Białystok 2012, s. 102

do 65 roku życia	2 086	2 206	3 465
od 66 roku życia	218	210	350
- mężczyźni	330	406	537
do 65 roku życia	287	339	436
od 66 roku życia	43	67	101
- małoletni	1 301	953	944

Źródło: Informacja dotycząca realizacji przez jednostki organizacyjne Policji w 2012, 2013 i 2014 roku procedury „Niebieskie Karty” oraz inicjatyw podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie³

Najczęściej przemocy w rodzinie doznają kobiety i dzieci. Są to długotrwałe tendencje zachodzące w zjawisku przemocy w rodzinie w Polsce. Liczba kobiet doznających przemocy w rodzinie wykazuje w analizowanym okresie ogółem tendencje wzrostowe (w 2013 r. niewielki spadek i znaczny wzrost w 2014 r.). Natomiast liczba krzywdzonych dzieci w latach 2012-2014 systematycznie spadała. Stały wzrost wskazuje liczba mężczyzn doznających przemocy w rodzinie. Kobiety doznające przemocy w rodzinie stanowiły w okresie 2012-2014 średnio 65% ogółem pokrzywdzonych, dzieci –25%, mężczyźni –ok. 10%.

Istotne znaczenie w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ma infrastruktura instytucji wspierających i pomagających osobom jej doznającym. W województwie podlaskim w ramach instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie, prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego – ujętych w sprawozdaniach – funkcjonują:

- punkty konsultacyjne,
- ośrodki interwencji kryzysowej,
- specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie

Tabela Nr 4: Liczba i rodzaj instytucji pomagających osobom doznającym przemocy w rodzinie funkcjonujących w woj. podlaskim

<i>Liczba i rodzaj instytucji pomagających osobom doznającym przemocy w rodzinie funkcjonujących w woj. Podlaskim</i>			
Wyszczególnienie/rok	2012	2013	2014
Punkty konsultacyjne	46	51	52
Ośrodki Interwencji Kryzysowej	7	7	4
Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	2	2	2

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim w 2012, 2013 i 2014 roku⁴

Powyzsza oferta infrastruktury pomocowej nie jest uznawana za odpowiednią. W wielu gminach i powiatach nadal brakuje placówek, w których osoby doznające przemocy w rodzinie mogłyby uzyskać wszechstronną pomoc. Niejednokrotnie przeszkodą w skorzystaniu z pomocy specjalistycznych placówek jest duża odległość między placówką a miejscem zamieszkania osób chcących skorzystać z pomocy (np. na terenie innego powiatu), brak środków finansowych na dojazd do placówki, brak dogodnych połączeń komunikacyjnych itp. Wskazywana jest też szczególnie mała liczba organizacji pozarządowych realizujących

³<http://www.policja.pl/pol/kgp/biuro-prewencji-i-ruch/wydzial-prewencji/przeciwdzialanie-przemo/102437,Sprawozdania-z-realizacji-procedury-quotNiebieskie-Kartyquot.html>, [dostęp: 01.09.2015r.]

⁴<http://www.bialystok.uw.gov.pl/Informacje+wydzialow/Polityka+Spoleczna/Informacje+Wydzialu/Przeciwdzialanie+przemocy+w+rodzinie/Informacje+ogolne/Analizy+i+raporty.html>, [dostęp: 01.09.2015r.]

zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Organizacje te na terenie woj. podlaskiego jeżeli funkcjonują to w dużych miastach, natomiast na terenie gmin widoczny jest ich brak, również w składzie gminnych zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie⁵. Należy jednak podkreślić, że wiele gmin prowadzi poradnictwo i konsultacje w ramach statutowej działalności ośrodka pomocy społecznej, na co wskazuje wzrost liczby punktów konsultacyjnych. Gminy wskazują następujący charakter tych placówek:

- punkty konsultacyjne (przy urzędzie miasta/gminy; działające w ramach ośrodka pomocy społecznej);
- punkty konsultacyjne działające w ramach GKRPA; ds. uzależnień; dla osób z problemem alkoholowym lub przemocą w rodzinie;
- punkty informacyjno-konsultacyjne;
- punkty dla osób i rodzin w kryzysie, w tym doznających przemocy; interwencyjne;
- socjoterapeutyczne, itp.

Ponadto stan ten uległ zmianie z chwilą powołania gminnych zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które wypełniają obecnie rolę instytucjonalną w tym obszarze na terenie gminy. Inną kwestią pozostaje znajomość instytucji udzielających wsparcia osobom doświadczającym przemocy. Na podstawie danych uzyskanych w trakcie badań z 2012 r. pn. „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie. Przemoc jako przyczyna dysfunkcji rodzin w województwie podlaskim”, wynikało, że prawie 72% badanych nie posiadało wiedzy na temat takich placówek.⁶ Powyższe w trakcie realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim w latach 2012-2014 uległo zmianie i widoczny jest znaczny wzrost liczby osób korzystających z usług instytucji pomocowych, co świadczy o łatwiejszej dostępności do tych placówek, a także wzroście poziomu wiedzy i świadomości osób uwikłanych w przemoc w rodzinie na temat możliwych form uzyskania wsparcia.

Tabela Nr 5: Liczba osób korzystających ze wsparcia instytucji pomagających osobom doznającym przemocy w rodzinie

<i>Liczba osób korzystających ze wsparcia</i>			
Wyszczególnienie/rok	2012	2013	2014
Punktów konsultacyjnych	779	1420	1823
Ośrodków Interwencji Kryzysowej	961	1144	730 w tym 61 osób z całodobowego pobytu
Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie – ogółem, w tym:	131	101	252
- z całodobowego pobytu	24	19	30

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim w 2012, 2013 i 2014 roku⁷

⁵ Sprawozdanie z realizacji w woj. podlaskim Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2006 – 2013 PUW w Białymstoku Wydział Polityki Społecznej

<http://www.bialystok.uw.gov.pl/NR/rdonlyres/6D3CBFEA-B656-4356-A5B4-9A6B7CF32D3E/0/SprawozdaniezKPPwRza20062013.pdf>, [dostęp: 14.09.2015r.]

⁶ „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie. Przemoc jako przyczyna dysfunkcji rodzin w województwie podlaskim” ROPS Białystok Obserwatorium Integracji Społecznej, Białystok 2012, s. 93

⁷ <http://www.bialystok.uw.gov.pl/Informacje+wydzialow/Polityka+Spoleczna/Informacje+Wydzialu/Przeciwdzialanie+przemocy+w+rodzinie/Informacje+ogolne/Analizy+i+raporty.html>, [dostęp: 01.09.2015r.]

Tabela Nr 6: Formy pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie

<i>Liczba osób objętych n/w formami pomocy:</i>			
ROK	2012	2013	2014
Interwencja Kryzysowa (głównie praca socjalna i specjalistyczne poradnictwo)	2499	3812	5217
Pomoc w otrzymaniu mieszkania socjalnego	31osób	79 osób	1mieszkanie (w poprzednich latach dane były w „osobach”)
Działania terapeutyczne	759	659	^
Programy ochrony ofiar przemocy w rodzinie	201	202	^
Programy terapeutyczne dla ofiar przemocy w rodzinie	209	247	127
Praca socjalna (w innych formach niż w/w)	2856	1229	
Odebranie dzieci z rodziny na podst. art. 12 a ustawy o ppwr^{8*}	4	6	18
Umieszczenie dzieci w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)^{9***}	8	6	16
Udzielenie pomocy społecznej OPS/PCPR z powodu przemocy w rodzinie/ Liczby rodzin korzystających^{10***}	Gmina	414	515
	Powiat	131	165
		704	216

Źródło: *Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim w 2012, 2013 i 2014 roku; **Informacja dotycząca realizacji przez jednostki organizacyjne Policji w 2012, 2013 i 2014 roku procedury „Niebieskie Karty” oraz inicjatyw podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

***opracowanie własne na podstawie danych OZPS za 2014 rok

^ brak danych z uwagi na zmianę formy sprawozdawczości

W latach 2012-2014 największy wzrost dotyczył osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa w Punktach Konsultacyjnych (o 134%), z pomocy Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (wzrost o 92%), w tym z całodobowego pobytu oraz korzystających z pomocy społecznej. Przemoc w rodzinie jako powód korzystania z pomocy społecznej wykazuje na dużą tendencję wzrostową, zarówno w gminach jak i powiatach. W 2014 roku odnotowano największą dynamikę wzrostu liczby rodzin korzystających z pomocy z tytułu przemocy w rodzinie (+189), obok bezrobocia (+311) i ubóstwa (+289). Powyższe wskazywać może na podniesienie poziomu świadomości społecznej w zakresie możliwości i form pomocy oraz wsparcia a także zwiększenia skuteczności działań instytucji pomocowych.

Częściej jest stosowana procedura odebrania dzieci z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie, co wskazuje na znajomość procedur przez przedstawicieli uprawnionych podmiotów oraz środowiska, w którym pracują.

⁸Tamże

⁹<http://www.policja.pl/pol/kgp/biuro-prewencji-i-ruch/wydzial-prewencji/przeciwdzialanie-przemo/102437,Sprawozdania-z-realizacji-procedury-quotNiebieskie-Kartyquot.html>, [dostęp: 01.09.2015r.]

¹⁰<http://www.rops-bialystok.pl/rops/wp-content/uploads/2015/06/raport-OZPS-2014.pdf> s. 20-21 [dostęp:22.09.2015r.]

Tabela Nr 7: Liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie

<i>Liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy</i>			
Wyszczególnienie/rok	2012	2013	2014
Ogólna liczba podejrzewanych o stosowanie przemocy, w tym:	2 321	2553	4131
- mężczyzn	2 207	2385	3840
- kobiet	102	165	262
- nieletnich	12	3	29
Ogólna liczba podejrzewanych o stosowanie przemocy pod wpływem alkoholu, w tym:	1326	1582	2539
- mężczyźni	1300	1546	2450
- kobiety	25	8	87
- nieletni	1	0	2
Ogólna liczba zatrzymanych osób, podejrzewanych o stosowanie przemocy, w tym:	462	143	870
- mężczyźni	454	138	851
- kobiety	8	5	14
- nieletni	0	0	5

Źródło: Informacja dotycząca realizacji przez jednostki organizacyjne Policji w 2012, 2013 i 2014 roku procedury „Niebieskie Karty” oraz inicjatyw podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie¹¹

W latach 2012-2014 przemoc w rodzinie zdecydowanie najczęściej stosowali mężczyźni. Stanowili oni w ciągu trzech analizowanych lat średnio 94% ogólnej liczby sprawców. Znacznie wzrosła liczba podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu – średnio stanowią oni 60% ogólnej liczby sprawców, przy czym na przestrzeni 3 lat nastąpił wzrost aż o 91%. Potwierdza to doświadczenie instytucji działających w obszarze przemocy w rodzinie, że jest to dominujący czynnik ryzyka współtowarzyszący przemocy w rodzinie. Przez społeczeństwo postrzegany też jako najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie.¹² Jednakże podkreślenia wymaga, iż alkoholu nie należy rozpatrywać w kategoriach przyczyn przemocy.

Izolowanie sprawców przemocy z art. 207 § 1 kk w jednostkach penitencjarnych¹³

Tabela Nr 8: Liczba wykonywanych orzeczeń z art. 207 kk (na dzień 31.12.2014 roku), w stosunku do ogólnej liczby osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, podległych Okręgowemu Inspektoratowi Służby Więziennej (OISW)

Okręgowe Inspektoraty Służby Więziennej	Orzeczenia z art. 207 kk: wykonane, wykonywane i wprowadzone do wykonania, w stosunku do liczby osadzonych w jednostkach podległych OISW								
	Osadzeni ogółem			Skazani z art. 207 kk			Odsetek osadzonych z art. 207 kk w stosunku do ogółu osadzonych		
ROK	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014

¹¹<http://www.policja.pl/pol/kgp/biuro-prewencji-i-ruch/wydzial-prewencji/przeciwdzialanie-przemo/102437,Sprawozdania-z-realizacji-procedury-quotNiebieskie-Kartyquot.html>, [dostęp: 01.09.2015r.]

¹²„Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie. Przemoc jako przyczyna dysfunkcji rodzin w województwie podlaskim” ROPS Białystok Obserwatorium Integracji Społecznej, Białystok 2012, s. 103

¹³http://ms.gov.pl/Data/Files/_public/ppwr/aktualnosci/sprawozdanie-ms-z-kppwr-za-2014-rok.pdf s. 45-46 [dostęp 20.10.2015 r.]

Białystok	3887	3582	3479	466	396	351	11,99%	11,06%	10,09%
Polska	84.156	78.994	77.371	8.412	7.746	6.895	Średnia 10,26 %	Średnia 9,81 %	Średnia 9,24 %

Źródło: Sprawozdanie z realizacji działań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie mieszczących się w kompetencjach Ministerstwa Sprawiedliwości od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku

Liczba osadzonych stanowiąca populację skazanych z art. 207 kk na przestrzeni analizowanych lat w jednostkach podległych OISW w Białymstoku spada – średnia 11,05%. Jednakże należy wskazać, iż wskaźniki te należą do dominujących w Polsce (ponad średnią).

W zakresie działań skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie analizie poddano liczbę osób podejrzewanych o stosowanie przemocy zatrzymanych podczas interwencji Policji oraz liczbę sprawców uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych. Liczba zatrzymanych osób, podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie na przestrzeni 2012-2014 roku wzrosła o 88%. Spadek zatrzymań odnotowano w 2013 roku, po czym w 2014 roku nastąpił istotny wzrost zatrzymanych podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie. Powyższe związane jest z działaniami Policji dotyczącymi wdrożenia narzędzia szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie. Minister Spraw Wewnętrznych w 2014 roku przyjął priorytet, który jest związany z wdrożonym narzędziem: „*Podnoszenie skuteczności działań podejmowanych przez policjantów przeprowadzających interwencje wobec sprawców przemocy w rodzinie oraz zapewnienie bezpieczeństwa osobom dotkniętym przemocą w rodzinie poprzez minimalizowanie zagrożenia zdrowia i życia tych osób, w tym:*

- *wdrożenie algorytmów i kwestionariuszy służących do oceny ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie wobec osób dorosłych i dzieci,*
- *szkolenia policjantów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”.*

Wzrost liczby osób zatrzymanych wskazuje na właściwe szacowanie ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie przez policjantów podejmujących interwencje.¹⁴

Tabela Nr 9: Liczba sprawców przemocy w rodzinie uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych

Liczba sprawców przemocy w rodzinie uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych			
Wyszczególnienie/rok	2012	2013	2014
Ogólna liczba	323	280	233
Liczba osób, które ukończyły pełny cykl	208	191	150

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim w 2012, 2013 i 2014 roku¹⁵

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności „opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie”. Liczba

¹⁴<http://www.policja.pl/pol/kgp/biuro-prewencji-i-ruch/wydzial-prewencji/przeciwdzialanie-przemo/102437,Sprawozdania-z-realizacji-procedury-quotNiebieskie-Kartyquot.html>, s. 15, 20, [dostęp: 08.09.2015r.]

¹⁵<http://www.bialystok.uw.gov.pl/Informacje+wydzialow/Polityka+Spoleczna/Informacje+Wydzialu/Przeciwdzialanie+przemocy+w+rodzinie/Informacje+ogolne/Analizy+i+raporty.html>, [dostęp: 01.09.2015r.]

sprawców przemocy w rodzinie uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych na przestrzeni trzech analizowanych lat wykazuje tendencje spadkowe, co nie jest korzystne. Przy czym należy podkreślić korzystny wzrost liczby powiatów realizujących powyższe zadanie. Z danych będących w dyspozycji Wydziału Polityki Społecznej PUW w Białymstoku wynika, że w 2012 i 2013 r. realizowane ono było przez 13 powiatów (w porównaniu do 2011 r. wzrost z 7 do 13), natomiast w 2014 r. przez 14 powiatów, czyli ponad 80%. Analogicznie 4, a następnie tylko 3 powiaty nie realizowały tego zadania. Jednakże liczba osób w nim uczestnicząca maleje.

Tabela Nr 10: Liczba sprawców przemocy w rodzinie uczestniczących w programach korekcyjno – edukacyjnych w latach 2012 – 2014

Liczba sprawców przemocy w rodzinie uczestniczących w programach korekcyjno – edukacyjnych w latach 2012 – 2014			
Powiat/Rok	2012	2013	2014
m. Białystok	48	45	39
m. Łomża	45	35	29
m. Suwałki	14	12	12
augustowski	12	10	12
białostocki	2	-----	-----
bielski	7	6	6
grajewski	-----	10	-----
hajnowski	9	-----	10
kolneński	19	6	6
łomżyński	31	38	15
moniecki	-----	10	10
sejneński	10	20	11
siemiatycki	-----	-----	-----
sokólski	-----	-----	10
suwalski	97	59	43
wysokomazowiecki	15	14	15
zambrowski	14	15	15
OGÓLEM (osoby, które ukończyły pełny cykl)	323 (208)	280 (191)	233 (150)

Źródło: Informacja PUW w Białymstoku „Liczba sprawców przemocy w rodzinie uczestniczących w programach korekcyjno – edukacyjnych w latach 2006 – 2014”¹⁶

W Wydziale Polityki Społecznej PUW w Białymstoku dokonano analizy powyższego problemu. Trudności przy realizacji omawianego zadania, zgłaszane przez pcpr, dotyczyły w szczególności następujących aspektów:

- niewystarczający przepływ informacji między instytucjami,
- brak informacji z gmin o osobach, wobec których realizowano procedurę „Niebieskie Karty” oraz o działaniach podejmowanych wobec tych osób,
- brak orzeczeń sądu zobowiązujących sprawców do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.

¹⁶ <http://www.bialystok.uw.gov.pl/NR/rdonlyres/8F0B1D24-E190-4C59-AEE2-B68E15DD5FC2/0/LICZBASPRAWC%C3%93WWPOSZCZEG%C3%93LNYCHLATAACH.pdf> [dostęp:10.11.2015 r.]

Podniesienie efektywności działań podejmowanych przez ops i pcpr w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie wymaga:

- nawiązania ścisłej współpracy z sądami, policją, kuratorami oraz innymi instytucjami, działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, celem zdobycia i wymiany informacji o osobach stosujących przemoc w rodzinie,
- nawiązania ściślejszej współpracy między powiatowymi centrami pomocy rodzinie a ośrodkami pomocy społecznej, w zakresie wymiany informacji o osobach stosujących przemoc w rodzinie, mogących uczestniczyć w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych,
- przekazywania przez ośrodki pomocy społecznej informacji do pcpr, sądów, prokuratury o konieczności objęcia osób stosujących przemoc, programami korekcyjno-edukacyjnymi,
- motywowania osób stosujących przemoc w rodzinie do poddania się oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym (dobrowolny udział tych osób w programach),
- ścisłej współpracy z kuratorami sądowymi,
- współpracy ops i pcpr w zakresie udziału sprawców w programach, realizowanych na terenie innego powiatu. ¹⁷

Realizacja procedury „Niebieskie Karty” kompleksowo została objęta sprawozdawczością od 2013 roku. Wcześniej w ramach sprawozdań z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przedstawiane były dane z jednostek pomocy społecznej, z podziałem na gminy i powiaty, przy czym niektóre gminy wskazywały NK wypełnione zarówno przez jops, jak i inne instytucje, m.in. Policję. Sytuacja przedstawiała się następująco:

Tabela Nr 10: Liczba prowadzonych procedur "Niebieskie Karty" - woj. podlaskie

ROK	GMINA			POWIAT			OGÓLEM NK
	liczba wypełnionych NK	w tym liczba przekazanych Niebieskich Kart instytucjom działającym na rzecz osób pokrzywdzonych	liczba gmin realizujących procedurę	liczba wypełnionych NK	w tym liczba przekazanych Niebieskich Kart instytucjom działającym na rzecz osób pokrzywdzonych	liczba powiatów realizujących procedurę	
2012	328	156	61	178	178	4	506
2013	528	207	60	187	174	8	715

Zródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim w 2012 i 2013 roku¹⁸

Natomiast dane Policji wskazują, że policjanci w 2012 roku wypełnili ogółem 2 301 formularzy „Niebieska Karta-A”¹⁹.

¹⁷<http://www.bialystok.uw.gov.pl/NR/rdonlyres/51E03512-BD49-4A81-94BD-9424E49C28D2/0/analiza.pdf> s.3, [dostęp: 09.09.2015r.]

¹⁸<http://www.bialystok.uw.gov.pl/Informacje+wydzialow/Polityka+Spoleczna/Informacje+Wydzialu/Przeciwdzialanie+przemocy+w+rodzinie/Informacje+ogolne/Analizy+i+raporty.html>, [dostęp: 01.09.2015r.]

¹⁹<http://www.policja.pl/pol/kgp/biuro-prewencji-i-ruch/wydzial-prewencji/przeciwdzialanie-przemo/102437,Sprawozdania-z-realizacji-procedury-quotNiebieskie-Kartyquot.html>, [dostęp: 09.09.2015r.]

Sprawozdawczość wprowadzona w 2013 r. wskazuje na zaangażowanie poszczególnych podmiotów uprawnionych do wszczynania procedury „Niebieskie Karty”.

Tabela Nr 11: Liczba sporządzonych formularzy "Niebieska Karta - A" przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów w okresie 2013 r.- 2014 r. - woj. podlaskie

<i>Liczba sporządzonych formularzy "Niebieska Karta - A" przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów w okresie 2013 r.- 2014 r. - woj. Podlaskie</i>		
Wyszczególnienie/rok	Liczba	
	2013	2014
Liczba „Niebieskich Kart” kontynuowanych z poprzedniego roku	1 401	^
Liczba ogółem sporządzonych "Niebieskich Kart - A", w tym przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę	2 670	4 236
JOPS	330	267
Policja	2 322	3 905
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	23	7
Oświata	44	44
ochrona zdrowia	9	12

Zródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim w 2013 i 2014 roku²⁰

[^] brak danych z uwagi na zmianę formy sprawozdawczości

Największe zaangażowanie w zakresie sporządzania Niebieskich Kart widoczne jest po stronie Policji. Niebieskie Karty sporządzone przez policjantów stanowią średnio 88,5% ogółu sporządzonych kart. Kolejną grupę pod względem zaangażowania w sporządzanie NK stanowią pracownicy socjalni, którzy sporządzili średnio 9% ogółu NK. Zaangażowanie pozostałych podmiotów jest znikome: pracownicy oświaty – 1,3%, przedstawiciele GKRPA – 0,5% i pracownicy ochrony zdrowia – 0,3% ogółu NK. Należy jednak podkreślić, że Policja i JOPS posiadają największe doświadczenie w realizacji procedury „Niebieskie Karty”. Pozostałe podmioty zostały uprawnione do jej wszczynania w 2011 roku Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Na podstawie danych Policji możemy poddać analizie także miejsce sporządzania NK, w kategorii miasto-wieś. Na przestrzeni trzech ostatnich lat sytuacja przedstawiała się następująco:

Tabela Nr 12: Liczba sporządzonych NK pod względem zamieszkania osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie (dane dotyczące działań podjętych w procedurze NK wyłącznie przez Policję – dane dot. KWP w Białymstoku)

Liczba sporządzonych NK			
Wyszczególnienie/rok	2012	2013	2014
Ogółem	2 301	2 523	4 094
miasto	1 332	1 448	2 451
Wieś	969	1 075	1 643

²⁰<http://www.bialystok.uw.gov.pl/Informacje+wydzialow/Polityka+Spoleczna/Informacje+Wydzialu/Przeciwdzialanie+przemocy+w+rodzinie/Informacje+ogolne/Analizy+i+raporty.html>, [dostęp: 01.09.2015r.]

Źródło: Informacja dotycząca realizacji przez jednostki organizacyjne Policji w 2012, 2013 i 2014 roku procedury „Niebieskie Karty” oraz inicjatyw podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie²¹

NK sporządzone w mieście stanowią w analizowanym okresie średnio 58% ogółu NK, natomiast sporządzone na wsi – 42%. Przemoc przejawia się częściej w mieście niż na wsi. Jednakże nie są to bardzo duże różnice. Tendencja ta w czasie poddanym analizie utrzymuje się, co wskazuje korzystnie na wyrównany poziom wiedzy i świadomości społeczeństwa na wsi i w mieście w zakresie rozpoznawania i zgłaszania sytuacji przemocy w rodzinie.

Analizując funkcjonowanie gminnych zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie woj. podlaskiego należy zwrócić uwagę na znaczny wzrost liczby posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych. W 2013 roku odbyło się 604 posiedzeń ZI i 6 903 posiedzeń grup roboczych. W 2014 roku – 790 posiedzeń ZI i 10 714 posiedzeń grup roboczych.²² W przypadku ZI nastąpił wzrost o 27%, natomiast odnośnie grup roboczych – aż o 55%. Wskazuje to na rozwój interdyscyplinarnego rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie, co daje możliwość kompleksowego i wieloaspektowego udzielania pomocy rodzinom dotkniętym przemocą oraz lepszą koordynację działań służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a przez to zwiększenie ich skuteczności. Sprawne współdziałanie służb i instytucji pozwala efektywnie wykorzystywać zasoby, instrumenty i uprawnienia służb i instytucji – zarówno na poziomie strategicznym, jak i indywidualnych przypadków rodzin. Wskazać również należy, iż wg przeprowadzonych w 2014 roku przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich i OIS ROPS w Białymstoku badań „Współpraca instytucji pomocy społecznej z innymi instytucjami na terenie gminy, powiatu, województwa zajmującymi się pomocą i wsparciem rodzin i jej wpływ na skuteczność działań pomocy społecznej” – współpraca ośrodków pomocy społecznej z innymi instytucjami najczęściej dotyczyła rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie.²³

W latach 2012-2014 ZI województwa podlaskiego uzyskały wsparcie ROPS w Białymstoku w postaci doradztwa specjalistycznego w obszarze prawnym i psychologicznym z zakresu przemocy w rodzinie, w wymiarze po 100 godzin rocznie – łącznie 200 godzin rocznie. Doradztwo specjalistyczne prowadzone było w formie dyżurów telefonicznych oraz bezpośrednio w gminach np. na posiedzeniu ZI, po uprzednim zgłoszeniu gminy. W 2012 r. doradztwo bezpośrednio dla zespołów interdyscyplinarnych zostało przeprowadzone w 25 gminach, a w 2013 r. w 37 gminach. Najczęściej poruszane podczas doradztwa zagadnienia to: – prowadzenie dokumentacji zespołu interdyscyplinarnego/grup roboczych, – praca i formy wsparcia osób doznających przemocy w rodzinie, – środki motywacji i oddziaływania na osobę stosującą przemoc (szczególnie niestawiennictwo na wezwanie na posiedzenie grupy roboczej, uzależnienia, podejrzenie choroby psychicznej), – praca z dzieckiem krzywdzonym

²¹<http://www.policja.pl/pol/kgp/biuro-prewencji-i-ruch/wydzial-prewencji/przeciwdzialanie-przemo/102437,Sprawozdania-z-realizacji-procedury-quotNiebieskie-Kartyquot.html>, [dostęp: 01.09.2015r.]

²²<http://www.bialystok.uw.gov.pl/Informacje+wydzialow/Polityka+Spoleczna/Informacje+Wydzialu/Przeciwdzialanie+przemocy+w+rodzinie/Informacje+ogolne/Analizy+i+raporty.html>, [dostęp: 01.09.2015r.]

²³ Współpraca instytucji pomocy społecznej z innymi instytucjami ROPS w Białymstoku, Białystok 2014 r., s.21

(diagnoza, rozmowa z dzieckiem, udział dziecka w procedurze, zaniedbanie), – nieletni jako osoba stosująca przemoc w rodzinie, – zamknięcie procedury „NK”, – zagadnienia z prawa karnego (odpowiedzialność karna sprawcy), prawa cywilnego (rozwód, separacja, eksmisja, ubezwłasnowolnienie, podział majątku), prawa rodzinnego – sprawowanie władzy rodzicielskiej.

Monitoring realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim w latach 2012-2014 wskazuje ponadto na:

- zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Gminy woj. podlaskiego wykazały wzrost inicjatyw i liczby działań profilaktycznych w zakresie problematyki przemocy w rodzinie. Potwierdzają to wnioski przeprowadzonego z inicjatywy MPiPS przez ROPS w Białymstoku badania regionalnego nt. „Profilaktyka instytucjonalna”, zgodnie z którymi najwięcej gmin z województwa podlaskiego (72) realizowało działania profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.²⁴Najczęściej realizowanymi przez gminy rządowymi programami profilaktycznymi były m.in. „Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”. Natomiast najczęściej wskazywanymi przez samorządy gminnymi programami profilaktycznymi były obok strategii rozwiązywania problemów społecznych „Gminne Programy Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie”. Istotne znaczenie ma wniosek, iż głównym czynnikiem, który ułatwił realizację działań profilaktycznych jest wyspecjalizowana kadra;²⁵
- uaktywnienie wdrażania działań informacyjno-edukacyjnych skierowanych do osób uwikłanych w przemoc (w 2012 r. działania takie wykazało 15 instytucji, 2013 - 17 i w 2014 – 22 instytucje),
- zwiększenie liczby instytucji opracowujących i rozpowszechniających materiały informacyjne dot. problematyki przemocy w rodzinie (z 13 w 2012 i 2013 r. do 27 w 2014 r.);
- wspieranie działań związanych z wczesną profilaktyką krzywdzenia dzieci (w 2012 r. – 5 instytucji, w 2013 r. – 8 i w 2014 r. – 13 instytucji);
- zwiększenie liczby programów profilaktyczno-edukacyjnych dotyczących przemocy w rodzinie realizowanych w środowisku szkolnym, rodzinnym i lokalnym (w 2012 r. - 23, 2013 r. -47 i 2014 r. – 76) oraz liczby instytucji je opracowujących i wdrażających.
- systematycznie zwiększanie zatrudnienia asystentów rodziny w systemie wsparcia rodzin z problemem przemocy (2012 r. –32zatrudnionych asystentów, 2013 r. – 67, 2014 r. –93 zatrudnionych asystentów)²⁶;
- zgłaszanie organizacji pożytku publicznego i projektów do otwartych konkursów ofert w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie organizowanych przez ROPS w Białymstoku (w 2012 r. – 12 organizacji i projektów, w 2013 r. – 14 i w 2014 r. - 8).

---

²⁴ Tamże, s.37

²⁵ Profilaktyka instytucjonalna – województwo podlaskie, ROPS w Białymstoku, Białystok 2014r., s.30

²⁶ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w województwie podlaskim za 2014 r., ROPS w Białymstoku, Białystok 2015

Wnioski:

1. We wszystkich gminach województwa podlaskiego zostały utworzone i funkcjonują zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Wszystkie gminy i powiaty województwa podlaskiego opracowały i realizują Programy Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
3. Na terenie województwa podlaskiego odnotowuje się wzrost ujawnionych przypadków przemocy w rodzinie.
4. Spośród rodzajów przemocy w rodzinie najczęściej występuje przemoc psychiczna, następnie przemoc fizyczna i inne rodzaje zachowań np. przemoc ekonomiczna oraz najrzadziej przemoc seksualna. Wskazać jednak należy na największy wzrost ujawnionych przypadków tego rodzaju przemocy – na przestrzeni 3 lat wzrost o 150%.
5. Najczęściej przemocy w rodzinie doznają kobiety i dzieci. Systematycznie spada liczba krzywdzonych dzieci, natomiast stały wzrost wskazuje liczba mężczyzn doznających przemocy w rodzinie.
6. Wzrasta liczba osób doznających przemocy w rodzinie korzystających ze wsparcia i pomocy.
7. Częściej stosowana jest procedura odebrania dzieci z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie.
8. Przemoc w rodzinie zdecydowanie najczęściej stosują mężczyźni. Znacznie wzrosła liczba podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu - na przestrzeni 3 lat wzrost aż o 91%.
9. Nastąpił wzrost liczby zatrzymanych osób, podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie (na przestrzeni 2012-2014 roku liczba ta wzrosła o 88%).
10. Przemoc przejawia się częściej w mieście niż na wsi.
11. Pomimo wzrostu liczby podmiotów realizujących oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie spada liczba sprawców przemocy w rodzinie uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych.
12. Odnotowano wzrost liczby posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych i grup roboczych.